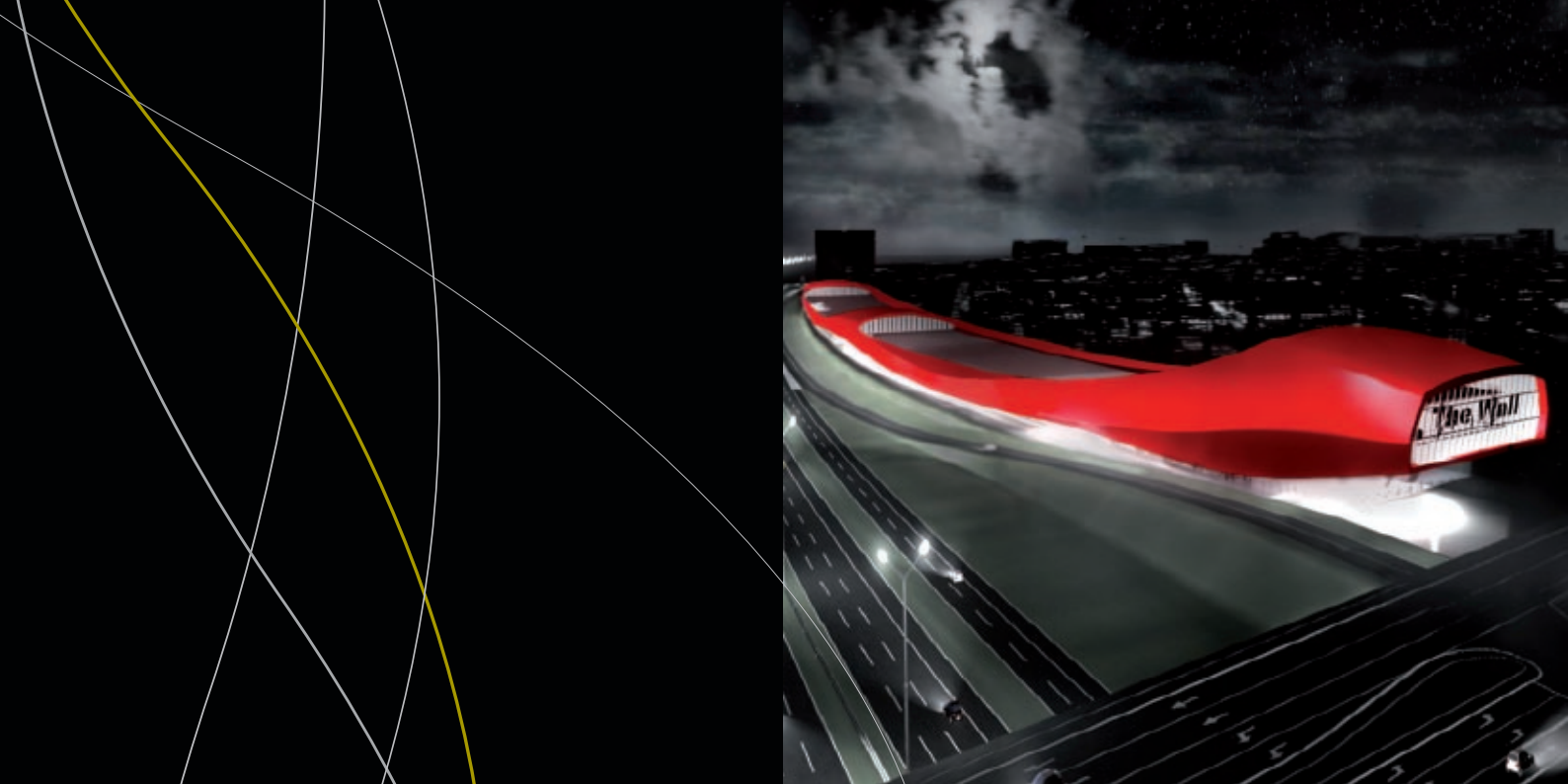

Lijnen naar de toekomst

Jaarverslag 2008
Stichting Architectuur
Informatiecentrum Alkmaar

Colofon

Redactie

Bernard Faber Tekst & Beeld, Alkmaar

Beeldmateriaal

B4 Multimedia, Alkmaar
Gemeente Alkmaar

Fotografie

Ton Voermans, Bergen
Bernard Faber

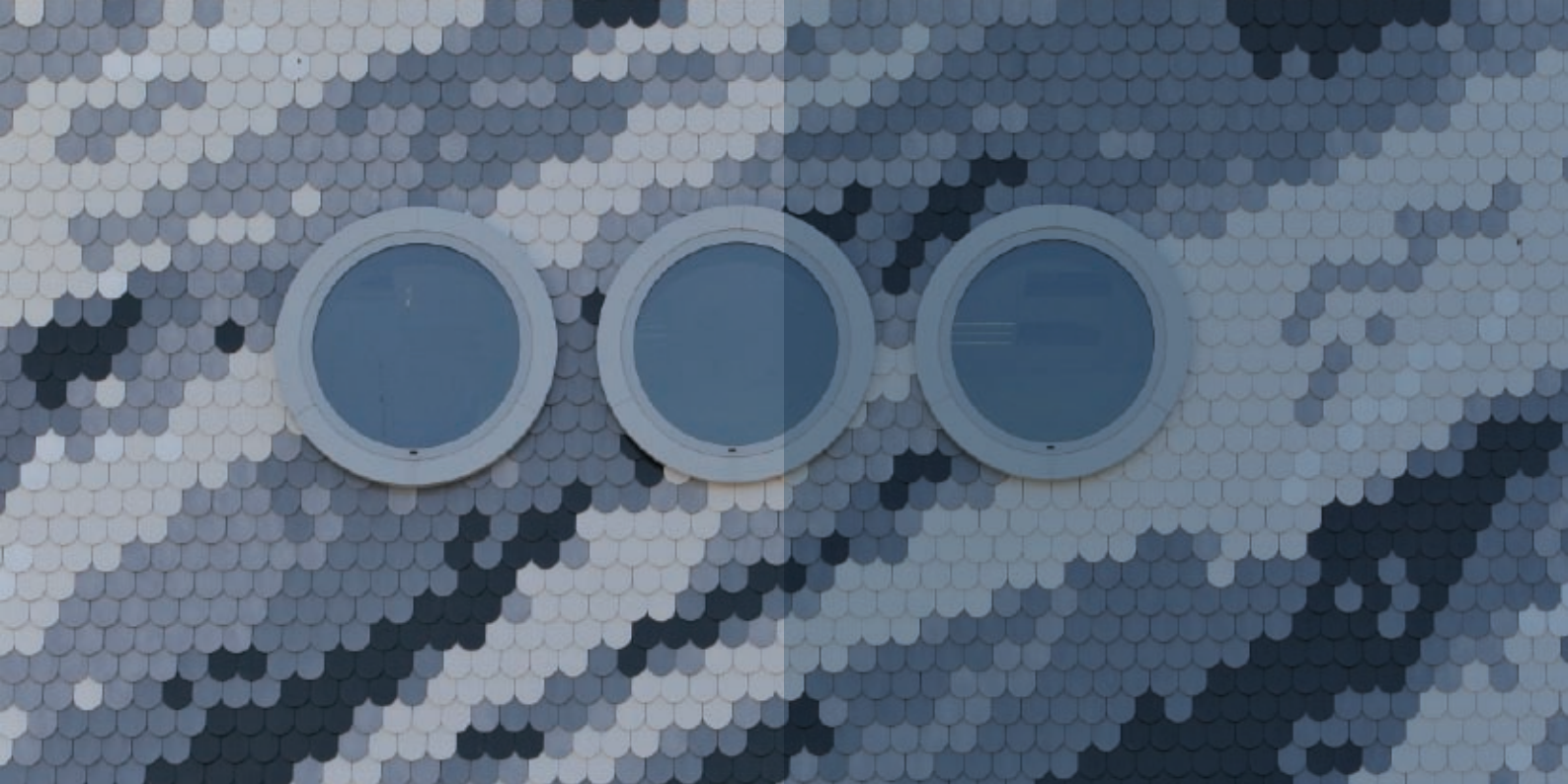
Vormgeving en productie

De Wilde Muis, Oudorp

Copyright

Stichting Architectuur Informatiecentrum Alkmaar

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	4-5
Activiteitenoverzicht	6
Vijf lezingen	7-11
Uitverkiezing mooiste gebouw . . .	12-15
Prachtwijk Overdie	16-17
Presentatie Alkmaarse plannen in Darmstadt	18-19
Tentoonstelling	20-21
Excursie IJburg en Zuidas	22-23

Bestuursverslag

2008 was voor het Architectuur Informatiecentrum Alkmaar een jaar van lijnen naar de toekomst. Voor het programma en het AIA als organisatie. Met het programma hebben we ons vooral laten leiden door wat er om ons heen verandert. De bevolking vergrijst, het klimaat verandert, de zeespiegel stijgt, groen bouwen is een begrip, net als snelwegarchitectuur, bedrijventerreinen moeten nodig op de schop. Intussen zorgde de overheid voor een nieuwe wet op de ruimtelijke ordening en verplicht zij alle steden en provincies in Nederland tot het maken van nieuwe structuurplannen. Met onze programmering hebben we geprobeerd iets te laten zien van de wijze waarop die veranderingen doorwerken op de wereld van vormgeving en architectuur. Dit jaarverslag geeft daarvan een overzicht. De lezingen bleven het belangrijkste programmaonderdeel. Daaromheen zijn andere activiteiten georganiseerd zoals een tentoonstelling, een excursie en een presentatie van de Alkmaarse plannen in Darmstadt. Een nieuw fenomeen was de uitverkiezing van het mooiste gebouw van Alkmaar en de regio. Tien weken lang kon de bevolking van Alkmaar en de regio via de Alkmaarsche Courant meedenken over wat mooi en minder mooi is aan de gebouwen in onze omgeving. Tenslotte kon men kiezen. Er is massaal meegedaan aan de uitverkiezing en dat is waar het om ging. Wij zullen dit evenement daarom zeker herhalen.

Als organisatie richten wij ons op de toekomst. Verbreding van de belangstelling en de betrokkenheid vraagt om verbreding en versteviging van de organisatie. Samenwerking is daarbij een trefwoord. Het AIA zoekt geen eigen onderkomen, maar hecht aan samenwerking met andere culturele instellingen in Alkmaar zoals Provadja, Theater De Vest en de Bibliotheek. Een bijzondere samenwerking is aangegaan met de Kunstuitleen. Onze administratie is er ondergebracht en we vinden er ruimte voor een deel van de activiteiten. Bestuurlijk zijn wij versterkt door een journalist/tekstschrjver als secretaris en door de adjunct-directeur van Kunst en Cultuur Noord-Holland als onze nieuwe penningmeester.

Voor onze communicatie met de buitenwereld van belang is het vanaf begin 2009 in de lucht brengen van een eigen website. Onder andere door architectuurnieuws op de site te plaatsen proberen we de website aantrekkelijk te maken voor architecten en belangstellenden.

Op de valreep van 2008 is nog een programmaraad samengesteld. De raad bestaat uit acht prominente vertegenwoordigers van culturele en bestuurlijke partijen, die het AIA omringen. De bedoeling is dat de programmaraad het bestuur van het AIA adviseert over de huidige en vooral de toekomstige programmering. Het zijn stappen in een richting van een gewenste verdere professionalisering van het AIA. Stappen die er toe moeten leiden dat wij als AIA onze informatie- en communicatiefunctie voor de architectuur naar het publiek verder kunnen versterken. Bovendien stappen in de richting van meer aandacht voor onze rol als communicatie- en discussieplatform voor de plannen van de overheid en plannen en initiatieven vanuit alle hoeken van de ons omringende cultuurvelden. Wij gaan daarom graag in op de uitdaging die ons in de Alkmaarse Cultuurnota is gesteld, om mee te praten over de kwaliteit van de architectuur op Overstad.

Tenslotte, hebben wij ook in 2008 onze activiteiten waar kunnen maken dankzij de financiële steun van vele partijen. Partijen die wij in de toekomst meer dan ooit nodig zullen hebben om onze ambities waar te maken. Want crisis of niet, zonder ambitie geen toekomst.

Ed Diepenmaat

Voorzitter Architectuur Informatiecentrum
Alkmaar

Jaarthema: Lijnen naar de toekomst

29 januari **De houdbaarheid van het ontwerp**,
lezing door Lody Trap (Noordwestzes
architecten en ontwerpers, Alkmaar)

5 maart **Snelwegarchitectuur**,
lezing door prof. ir. Fons Verheijen
(VVKH Architecten, Leiden)

2 april **Superuse**, lezing door Jan Jongert
(2012Architecten, Rotterdam)

21 juni **Verkiezing mooiste gebouw van
Alkmaar en regio**

22 juni **Hoe prachtig wordt Overdie?**
Lezingen en rondleidingen

27 juni **Presentatie in Darmstadt** van
Alkmaarse stedenbouwkundige
plannen

10 september - 6 oktober
**Tentoonstelling werk Van den Oever,
Zaaijer & Partners** in Theater De Vest

3 november **Ontwerpen voor de verandering**,
lezing door Arnold Burger (Burger
Grunstra architecten adviseurs, Alkmaar)

21 november **Architectuurexcursie
naar Zuidas en IJburg**

2 december **Duurzaam op hoogte**,
lezing door Diederik Dam (Dam & Partners
Architecten, Amsterdam)

29 januari

De houdbaarheid van het ontwerpdoor Lody Trap (Noordwestzes
architecten en ontwerpers, Alkmaar)

Hoe worden actuele problemen een inspiratiebron voor vernieuwing? Welke invloed hebben thema's als vergrijzing, klimaatverandering, stijging van de zeespiegel en het energievraagstuk? Met een inspirerende lezing over de houdbaarheid van het ontwerp introduceert architect Lody Trap het jaarthema. Houdbaarheid, vanuit mondiaal gezichtspunt inzoomend op Nederland. Over klimatologische veranderingen, zeespiegelstijging, milieuproblematiek en de planologische vraagstukken die daarmee samenhangen. Waterbouwkundige en culturele oplossingen: vooroeverversterking door het aanbrengen van zandeilanden. Verhoging van de Afsluitdijk – ideeën over toevoeging van bebouwing en ander dubbel gebruik. Windmolenparken zijn uit landschappelijk oogpunt onwenselijk. Alternatief: energie uit getijstroom en golfslag. Voorbeeld dichtbij huis: stroomgeneratoren diep in het Marsdiep. Ook de ongebreidelde groei van bedrijfsterreinen veroorzaakt landschapvervuiling, volgens Trap zijn locatieafspraken op landelijk niveau nodig.

Jaarthema 2008
Lijnen naar de toekomst

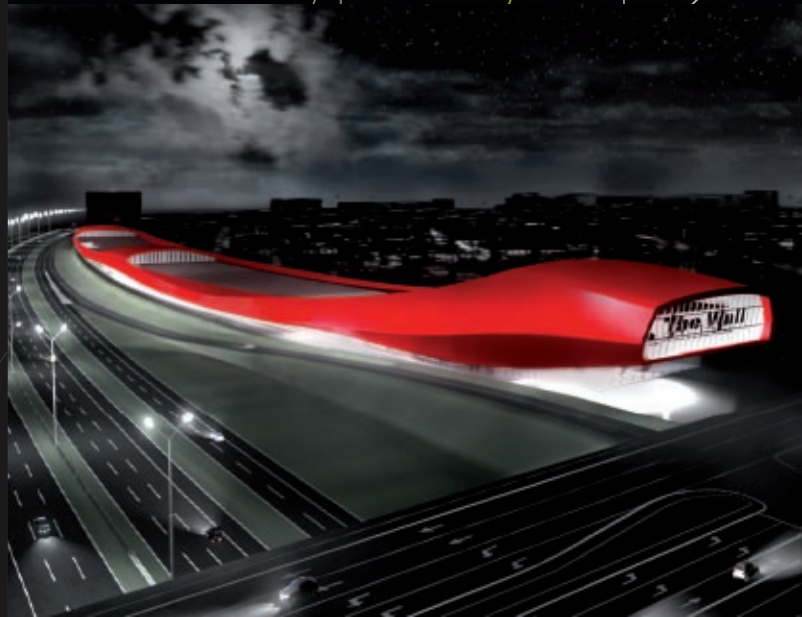
5 maart

Snelwegarchitectuur

door Prof. ir. Fons Verheijen
(VVKH Architecten, Leiden)

De lange lijnen van snelwegen ervaren we vaak als rioolgoten waar zondaren rijden die met lawaai en stank het milieu vernielen. Met lelijke schermen wordt de rug naar die snelwegen gekeerd. Toch gebruiken we die wegen allemaal, ze zijn belangrijk. Door een andere benadering en door erkenning van een culturele component aan de snelweg ontstaan letterlijk nieuwe horizonten. Langs de A2 wordt een 800 meter lang gebouw gerealiseerd dat tevens dienst doet als geluidswal voor de achterliggende woonwijk Leidsche Rijn. In het gebouw van circa 65.000 m² komen een grootschalige detailhandel, een hoogwaardige bouwmarkt, hotel- en congresfaciliteiten, horeca (fastfood, restaurant) en *leisure*. In al die multifunctionaliteit vormt het gebouw, samen met het Cockpitgebouw van architect Kas Oosterhuis, ook nog een supersnel visitekaartje van de stad Utrecht.

Jaarthema 2008
Lijnen naar de toekomst

2 april

Superuse door Jan Jongert
(2012Architecten, Rotterdam)

Sinds de industriële revolutie zijn productie- en bouwprocessen ingrijpend veranderd. Met als bijproduct groeiende en moeilijk beheersbare afvalstromen. 2012Architecten ontwikkelt gereedschappen om een deel van die afvalstromen met gebruik van zo weinig mogelijk energie om te vormen tot bouwmaterialen. Daarbij kunnen de gebruikte materialen een belangrijke invloed op de esthetiek. De architect maakt gebruik van energiebronnen en materiaalstromen uit de bestaande omgeving. Jongert ziet zichzelf als een voorbeeld van een nieuwe praktijk: de procesarchitect. Daarbij is het ontwerp slechts een fase in een continue stroom van creatie en recreatie. 2012Architecten is mede initiator van het Nederlandse Cradle to Cradle kennisnetwerk. Voorbeelden van eigen projecten zijn Voedselketenstad en (No) flat future.

Jaarthema 2008
Lijnen naar de toekomst

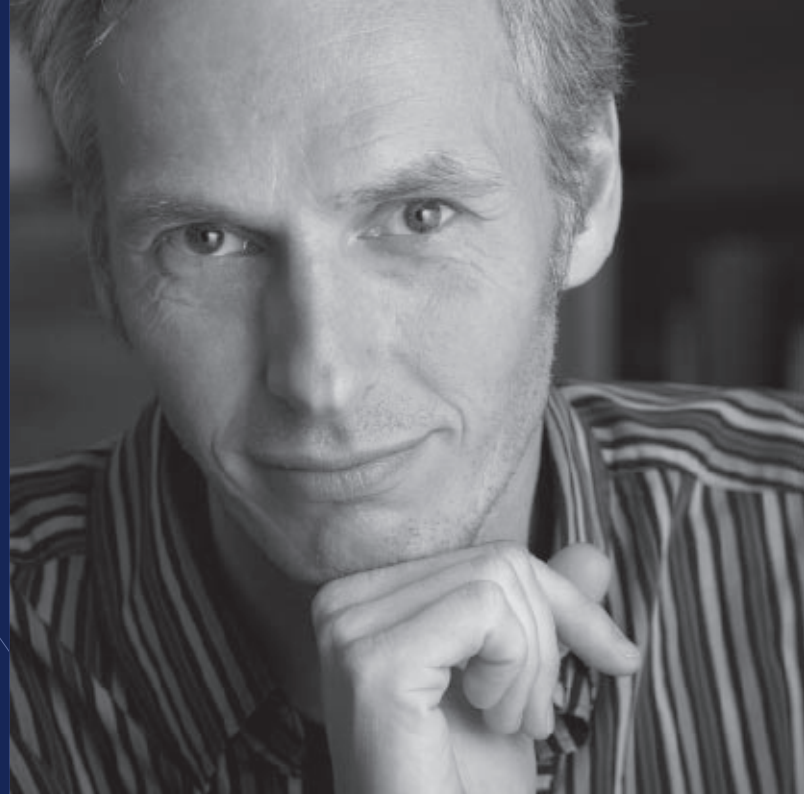

3 november

Ontwerpen voor de verandering

door Arnold Burger (Burger Grunstra architecten adviseurs, Alkmaar)

Veranderingen volgen elkaar in snel tempo op in de zorgsector. Bouwen voor deze sector is dan ook vooral vooruit kijken. De levensduur van een gebouw is daarvoor veel te lang. Wat echter niet verandert is de menselijke behoefte aan daglicht, uitzicht, ruimte en oriëntatie. Op basis daarvan neemt architect Arnold Burger de onzekerheid over de toekomst van de zorg als een zekerheid. Belangrijke basisprincipes van zijn spraakmakende ontwerp van het Groningse Martini Ziekenhuis zijn de toepassing van uniforme bouwblokken en tot in de details doorgevoerde principes van Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD) bouwen. Zo werd het Martini Ziekenhuis een gebouw waar ook een ziekenhuis in past. Aanpasbaarheid, energiezuinigheid, flexibiliteit tot in detail doorgewerkt geven het ziekenhuis een duurzaam karakter. Volgens Burger zal de gezondheidszorg in de toekomst een sterk gedecentraliseerd en preventief karakter krijgen. Daarnaast vinden we op geografisch strategische plekken *damage control centers* en meer recreatieve optimalisatie- en herstelgebieden.

Jaarthema 2008
Lijnen naar de toekomst

2 december

Duurzaam op hoogte

door Diederik Dam (Dam & Partners Architecten, Amsterdam)

Dam & Partners Architecten wil gebouwen maken met toekomstwaarde. Dat is onlosmakelijk verbonden met het nemen van verantwoordelijkheid voor de wereld van morgen. In het ontwerpproces zoekt het bureau daarom naar ingenieuze oplossingen, die technische mogelijkheden combineren met ruimtelijke kwaliteit. Zo kreeg het ontwerp voor het kantoorgebouw Brainpark-Noord (Rotterdam 2000) de Jaarprijs Utiliteitsbouw Rotterdam vanwege de ecologische en duurzame kwaliteit. Volgens het *Cradle to Cradle* principe zijn in Cuserpark (Amsterdam 2007) duurzame, grotendeels herbruikbare materialen toegepast. Door Maaswater te gebruiken voor verwarming en koeling wordt de Maastoren (Rotterdam 2010) een bijzonder energiezuinig en CO₂-neutraal gebouw. Voor de duurzame ontwikkeling van de Alkmaarse wijk 'Waterkwekerij' ontwerpt Dam & Partners een hightech kantoorcomplex. In de lezing van 2 december laat Diederik Dam zien hoe principes van duurzaamheid succesvol zijn toe te passen in moderne architectuur.

Jaarthema 2008
Lijnen naar de toekomst

21 juni

Dag van de architectuur 2008

Verkiezing mooiste gebouw van Alkmaar en regio

In het kader van de nationale Dag van de Architectuur organiseerde het AIA in samenwerking met de Alkmaarsche Courant op zaterdag 21 juni de Verkiezing van het mooiste gebouw van Alkmaar en de regio. Het publiek koos uit twaalf genomineerde, moderne bouwwerken. Een professionele jury deed hetzelfde. De prijzen zijn uitgereikt door de Alkmaarse wethouder van Cultuur Hans Meijer. De winnaar van de publieksprijs werd het AZ stadion, een ontwerp van Moshé Swartz van Swartz & Jansma. Sjoerd Soeters (Soeters Van Eldonk architecten) wint de juryprijs met zijn ontwerp voor het woonhuis Buerweg 38 te Bergen. Door de Alkmaarsche Courant werd onder de kiezers een prijs verloot.

Laura Heerlin journalist NHD

Arnold Henselmans (Bouwend Nederland)
overhandigt de deelnemersprijs

Juryleden

Lambert Quant, oud-burgemeester Schoorl (voorzitter); Bernard Faber, journalist (secretaris); prof. ir. Piet Tauber, architect; ir. Hans Laumans, landschapsarchitect; Henk de Visser, secretaris Welstandszorg Noord-Holland; Geer Roobeek, beeldend kunstenaar; ir. Ed Diepenmaat, stedenbouwkundige; Evert Barendrecht, adj. dir. Kunst en Cultuur Noord-Holland; ing. Nico Zimmermann, architect; ir. Jet de Lorm, architect

Juryprijswinnaar bureau Soeters met opdrachtgever familie Luyt

Uit het juryrapport:

'Sterk geïnspireerd door de locatie en de beste Nederlandse architectuurtradities slaagt architect Sjoerd Soeters erin een esthetisch bijzonder bekorend woonhuis te ontwerpen. Een resultaat waar het ontwerpplezier vanaf straalt. De evenwichtige vorm krijgt op een verrassende wijze diepte door de letterlijke doorkijk tussen garage en woonhuis op een fraaie boom en het achterliggende coulissenlandschap. Op eigentijdse wijze blaast Soeters de tradities van de Bergense School en Amsterdamse School nieuw leven in. Het gebruik van bouwmaterialen als hout, baksteen en riet verankeren het huis in zijn natuurlijke omgeving.'

Architect Jansma deelt de publieksprijs met Toon Gerbrands van AZ

22 juni

Dag van de architectuur 2008

Prachtwijk Overdie

Zondag 22 juni vond een evenement plaats met lezingen, presentaties en rondleidingen in twee nieuwbouwprojecten in prachtwijk Overdie. Architecten Bas Liesker van Heren5 architecten en Jurgen van der Ploeg van FARO Architecten lichtten de door hun ontworpen appartementengebouwen toe. Bestuurders en politici gaven informatie over wijkvernieuwing in Alkmaar en het fenomeen 'prachtwijk'. Stadsvernieuwing Overdie verzorgde in het wijkpaviljoen een presentatie door met actueel materiaal. Na de inleidingen was het mogelijk een kijkje te nemen in de nieuwbouwprojecten Het Tuinderspad en Parckstede aan de Coornhertkade. Mooi weer, live muziek, een haringkar, een oliebolenkraam en een ijscokar zetten het evenement luister bij.

Parckstede

Bijzondere details en stijlelementen, zoals het schuin aflopende dak, de op het straatbeeld aansluitende kleurstellingen, de verrassende terracottakleurige dakpannen en de deels op de gevel geplaatste roodgele bakstenen maken Parckstede tot een moderne eyecatcher.

Tuinderspad

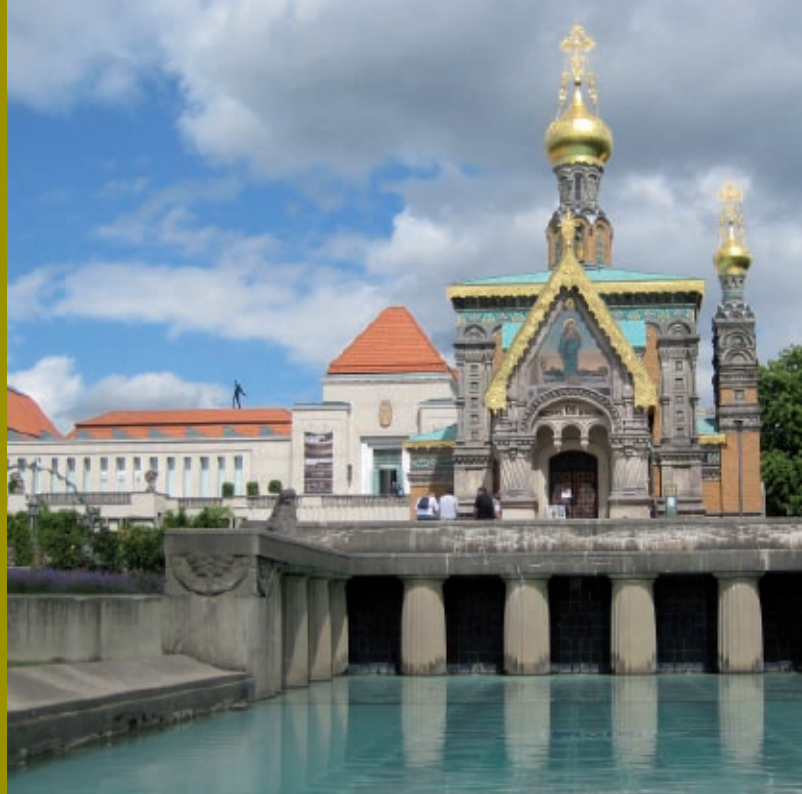
Appartementencomplex Het Tuinderspad staat in de met bomen omzoomde ruimte van de volkstuinen van Nieuw-Overdie. De 150 woningen bevinden zich in een groot gebouw van negen stadshuizen, van elkaar gescheiden door het hout van royale trappenhuizen en lommerrijke veranda's.

27 juni

Dag van de architectuur 2008

Presentatie van Alkmaarse
plannen in Darmstadt

In 2008 bestonden de stedenbanden tussen Darmstadt en Alkmaar en Darmstadt en Troyes beide vijftig jaar. Voor Darmstadt vormde dat aanleiding om al zijn tien zustersteden uit te nodigen voor een symposium over de stedenbouwkundige ontwikkelingen in Darmstadt en de zustersteden. Het symposium vond plaats op 27 juni. In samenwerking met de Gemeente Alkmaar verzorgde het AIA een presentatie van de stedenbouwkundige ontwikkelingen in Alkmaar. Deze presentatie haalde de plaatselijke pers.

SAMSTAG, 28. JUNI 2008

Wie bauen die anderen ihre Stadt?

Architektursommer – Symposium mit Planern aus Darmstads Schwesterstädten

Wenn man das Heinerfest mit dem Architektursommer kreuzt, kommt das heraus, was am Freitag einen der schönen Konferenzsäle des Darmstadtiums füllte: das Symposium „Positionen und Visionen – Planen und Bauen in Darmstadt und in den Schwesterstädten“. Wie beim Heinerfest setzte das quirlige Völkchen der Jumelage-Vertreter die Akzente, doch – wie Darmstads Partner-schaftsbetreuer Bernd Schäfer betont – „wichtig ist, dass es auch einen fachlichen Austausch gibt, gerade untereinander“.

Die gewohnte Geselligkeit wurde daher durch einen langen Tag mit vielen Vorträgen aufgeschoben. Stadtplaner, Amtsleiter und Architekten aus Alkmaar (Niederlande), Brescia (Italien),

dort technet man mit einem Bevölkerungszuwachs, der in den nächsten Jahren 6000 neue Wohnungen erfordert.

Wie Darmstadt kann auch Alkmaar nicht mehr ins Umland wachsen. Die städtebauliche Antwort lautet daher: Restrukturierung der Innenstadt und bauliche Verdichtung. Und dabei gilt es, eine Vorgabe der Provinzialregierung zu befolgen: 60 Prozent der neuen Wohnungen sind in Mehrfamilienhäusern zu errichten, in Einfamilienhäusern nur 40 Prozent. Bis vor kurzem war das Verhältnis noch umgekehrt: 30 zu 70 Prozent. Die dem Wandel zugrundeliegende Diskussion wird auch in Darmstadt eine Rolle spielen, wenn es um die Bebauungspläne der frei gewordenen Kasernenge-

TENTOONSTELLING

10 september - 6 oktober, Theater De Vest

Tentoonstelling werk van Van den Oever, Zaaijer & Partners

Ieder jaar nodigt het AIA een vooraanstaand architectenbureau uit een tentoonstelling te verzorgen. Met die tentoonstelling pakt het AIA de draad van de activiteiten na de zomer weer op. In 2008 verzorgde Van den Oever, Zaaijer & Partners architecten de tentoonstelling. Het bureau is tevens het ontwerpbureau van het plan voor de Paardenmarkt in Alkmaar. De titel van de tentoonstelling over het werk van Van den Oever, Zaaijer & Partners luidde: Maatschappelijk verantwoord ontwerpen. De tentoonstelling werd op woensdag 10 september geopend door Hans Meijer, wethouder Cultuur van de gemeente Alkmaar. Ir. Wouter Zaaijer hield een lezing over maatschappelijk verantwoord ontwerpen.

Uit de uitnodigingstekst:

'Balans, respect voor de omgeving. Evenwicht tussen wonen, werken en recreëren. Ruimte voor het informele contact waarin communicatie en ontmoeting centraal staan. Expertise, garantie voor hoge proceskwaliteit. Dit zijn kernwaarden van onze onderneming. Vanaf de oprichting in 1990 hebben wij ons ontwikkeld tot een bureau van 90 personen met verschillende nationaliteiten. Wij werken aan architectuur met oog voor alle aspecten die bij het ontwikkelen en realiseren van complexe projecten aan de orde komen, in Nederland en in het buitenland.'

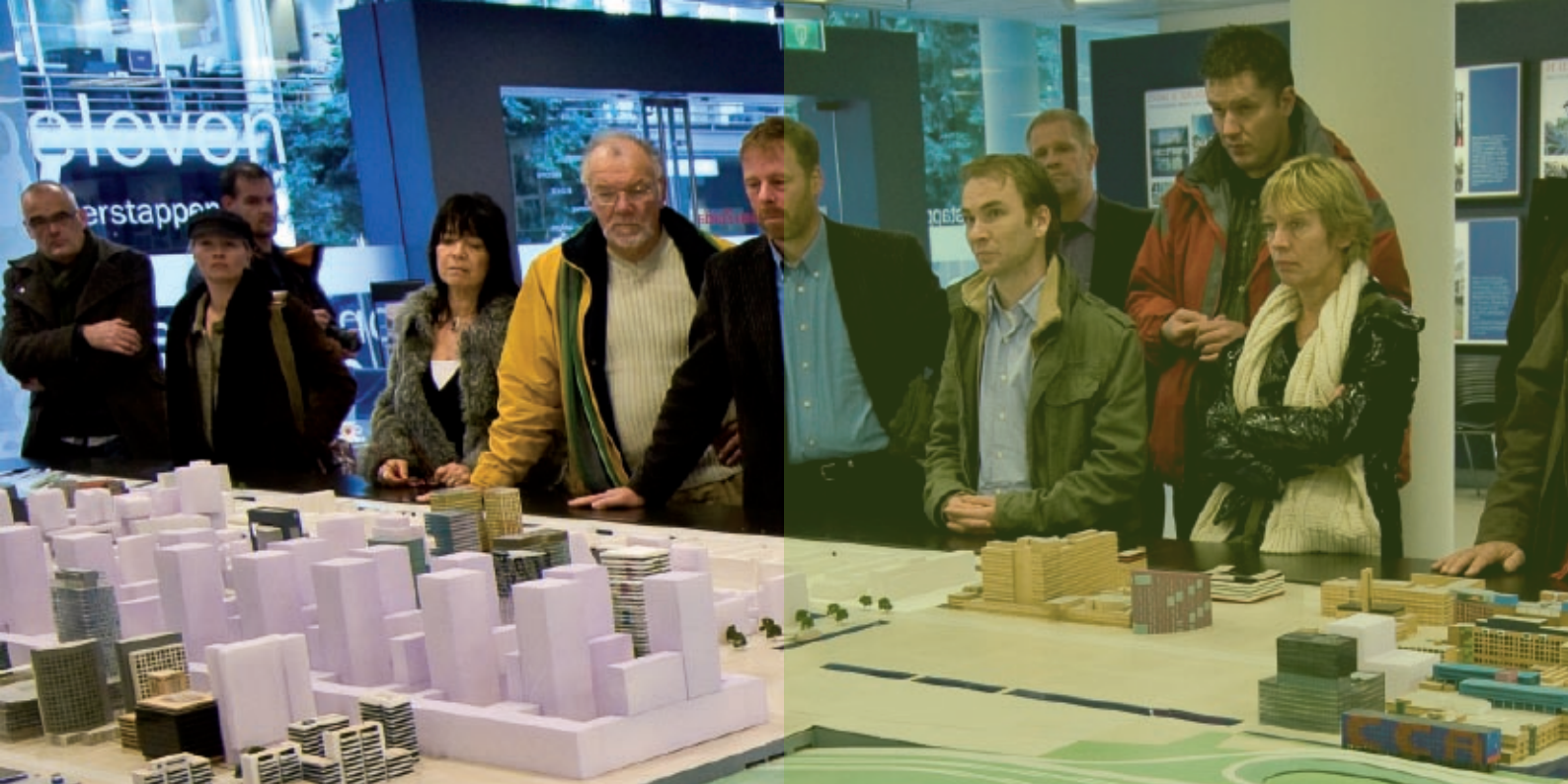
In samenwerking met SteenCenter Noord Holland organiseerde het AIA een excursie naar twee hotspots van moderne architectuur in Noord-Holland: de Zuidas en IJburg in Amsterdam. Plannen en architectuur waren altijd interessant, soms imposant. De gids was deskundig en charmant. Het eten was heerlijk, de drankjes aan het eind van de dag welkom en verwarmend. De busreis bood gelegenheid tot (net)werken.

21 november

EXCURSIE

Architectuurexcursie naar Zuidas en IJburg

Excursieprogramma

- 11.00 uur Vertrek per touringcar naar het WTC aan de Zuidas in Amsterdam
- 11.45 uur Presentatie door een medewerker van het Projectbureau Zuidas aan de hand van een maquette van het plangebied.
- 12.30 uur Lunch
- 13.30 uur Rondleiding op Zuidas met gids
- 14.30 uur Vertrek richting IJburg
- 15.00 uur Rondleiding met gids over het Steigereiland en het Haveneiland
- 17.30 uur Bezoek aan N.A.P. Amsterdam waar de dag is afgesloten met een drankje
- 19.30 uur Terug in Alkmaar.

Het doel van de stichting Architectuur Informatiecentrum Alkmaar (AIA) is het bevorderen van de belangstelling voor stedenbouw en architectuur door het organiseren van lezingen, tentoonstellingen en de jaarlijkse Dag van de Architectuur.

Bestuur

Ed Diepenmaat	voorzitter
Bernard Faber	secretaris
Evert Barendrecht	penningmeester
Niko Hoebe	lid

Programmaraad

Eddo Carels (BNA kring Alkmaar)
Arnold Henselmans (Bouwend Nederland)
Aad Krom (InHolland afd. Bouwkunde)
Pierre Sponselee (Woonwaard)
Rob de Vries (BRTArchitecten)
Henk de Visser (Welstandszorg Noord-Holland)
Jan Visser (Gemeente Alkmaar)
Erna Winters (Bibliotheek Kennemerwaard)

**ARCHITECTUUR
INFORMATIECENTRUM
ALKMAAR**

Stichting Architectuur Informatiecentrum Alkmaar
Postbus 1101, 1801 KC Alkmaar
t 072-5124648
e info@aia-alkmaar.nl
w www.aia-alkmaar.nl

Het AIA wordt ondersteund door

